

ELŐFIZETÉS:
 Egész évre . 6 ft.
 Fél évre . . . 3 ft.
 Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét
 illető küldemények a
 szerkesztőnek, anyagiak
 a lap tulajdonosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DÍJ:
 egy 1 hasábos petit sor 10 kr.
 többszöri hirdetéssel olcsóbb.
 Nyitótér sora 25 kr.
 Bélyegdíj minden hirdetésnél
 30 kr.
 A hirdetések Bittermann
 Nándor könyv- és könyvnyomdá-
 jában és a szerkesztőnél fogad-
 tatnak el.
 Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Országgyűlési élet.

Zombor, 1898t február 10.

Egyre-másra szörnyűkődnek s panaszkodnak az országgyűlési tárgyalás és politikai helyzet miatt. A kik az ellenzéki életet és a tevékenységet darab idő óta nem látják és nem keresik egyébben, mint obstrukcióban vagy strikeban; a kik nem látnak haladást, szabadságot, alkotmányosságot, ha nem gázolhatnak a minisztereknek és többi politikai ellenfeleiknek személyes becsületében; a kik abban a hitben élnek és talán egyedül ez képezi politikai neveletésüket, hogy nem is létezik országgyűlési élet és vita, ha nincsenek botrányok és zajos jelenetek, ha a lapok nem tájékoznak szenvedélytől, ha az utca követ nem ragad és az intéző bizottság nem uralkodik, azok csakugyan szomorúak és kétségbe esettek lehetnek, hogy bármily erőlködésük dacára mostanság mindezt nélkülözni kénytelenek.

De mielőtt a jelenlegi csöndes és egy kissé közönyös országgyűlési helyzet hibáit és árnyoldalait fejtegetnők, tisztába kell jönnünk azzal, hogy egészséges és rendes országgyűlési helyzetnek és működésnek azt kell tekintenünk, arra kell-e a hazafias kötelességből minden áron törekednünk, a mit fönnebb vázoltunk és a minek eredménye képezik néhányszor már nálunk is az országgyűlési gépezet megakadása vagy eredménytelen zakatolása, a szenvedély, a személyeskedés, a durvaság uralkodása jelentkezett és amely irányzat több országban lehetetlenné tette a parlamenti életet és gyalázatos botrányokat idézet elő? Azt hisszük, hogy nincs komoly ember és józan hazafi, a ki ezt hasznosnak avagy csak pártszempontból is, kívánatosnak tartaná.

Ebből azután természetesen következnek, hogy ilyen állapotra törekedni, azt előidézni sem nem helyes, sem nem hazafias. Már pedig ha az erre vonatkozó törekvéstől és ennek megfelelő akciótól eltekintünk és minden vonatkozását, minden irányzatát kitöröljük országgyűlési életünk-ből, akkor a jelenlegi helyzetet nem fogjuk olyan rendellenesnek és elítélendőnek, vagy éppen megszégyenítőnek tekinteni, a mint a desperadok föltüntetni szeretnék. Mihelyest egyszer nem tekintjük virtusnak és hazafias kötelességnek az izgalmat és nem tekintjük ministerülöző sportnak és az ellenvéleményűek lejárato malmának az országgyűlést, hanem a gyakorlati politika és a törvényhozás vezetőjének, illetőleg fórumának; azonnal kedvezőbb színben fogjuk látni bármily közönyt mutató azt az állapotot és hangulatot, a mely lehetővé teszi a zavartalan működést, mint sem azt, a mely bármilyen szónoklatokkal és akcióval lehetetlenné teszi a hasznos munkálkodást.

Természetes, hogy a jelenlegi helyzet apatiáját sem tartjuk eszményinek. Mi is több eszmét, élénkebb vitát és több odaadást akarunk az országgyűlési működésben, mint a mennyit most észlelünk. Más fogalmunk van ugyan a magas színvonalu vitákról, mint a melylyel a szélsőbaloldali vitarendező bizottsága meg akart barátkoztatni bennünket az utolsó időben; azt azonban nem tagadjuk, hogy a mostani, bár tartalmas és sok tekintetben figyelemreméltó tárgyalásnál, lehet és kívánatos a vitaközösnek még tartalmasabb és magasabb színvonalra. De ez — kimondjuk kereken — soha nem függ a többségtől. Mert ez utóvégre is nem vitaközös önmagával vagy az általa támogatott kormányval; ez az ellenzék hivatása. Ha ez annyira elszokott az eszméktől, a tárgyilagosságtól, hogy teljesen elhallgat, mihelyest — akár saját belső pártviszonyainál, akár az országgyűlési helyzetnél, akár a közvélemény és az utca nyugodt magatartásánál fogva — izgalma kilitása nincs: erről a többség nem tehet.

Ez elmondja nézeteit a követendő politikáról; tolmácsolja hiven az ország szükségait és igényeit, a mint most teszi folytonosan a költségvetés tárgyalásánál; ha ez kissé egyhangú, ha nem keletkezik ebből élénk vita, ennek bizony a többség nem oka.

Sőt még tovább megyünk. Mi abban sem veszedelmet, sem szégyent, sem gyalázatot nem

látunk, ha három-négy hónap helyett, három-négy hét alatt letárgyalnók az állami költségvetést, dacára annak, hogy ma már csaknem fél milliárd forint fölött rendelkezik az ország szükségletére. Ez a nagy összeg sokak előtt tökéletesen elég arra, hogy véresszájú szónoklatokat és heves jeleneteket idézzon elő az országgyűlésen. Mivel pedig most ez nem történik, azért az áleturok szörnyűkődnek az erkölcsök és az országgyűlés süllyedése fölött! Mi nem vagyunk ezen a nézetben. Az angol parlament sokkal több milliót szavaz meg szó nélkül és elvégzi a költségvetési vitát néhány nap alatt. De Angolországban nem jut eszébe senkinek, hogy ennek folytán az erkölcsök és a parlament süllyedése miatt siránkozzék. Ugy áll a dolog, hogy lehet fél milliárdot — ha kellően meg van okolva — szó nélkül megszavazni; és lehet tizezer forint fölött, ha alkalmas anyagot nyújt, nagy vitát előidézni. Azt pedig nem hallottuk, sem a pénzügyi bizottságban, sem a Házban, hogy az ellenzék kifogásolta volna az egyes tételeket. Igaz, hogy szokás nálunk a költségvetési vita alkalmával de omnibus rebus et quibusdam aliis beszélni. Mindig vitattuk, hogy ez bizonyos tekintetben rendellenes és meddő vita. Indokolt, ha eszméket vet föl színtre és érlel meg; de a függetlenségéről, a jogföladásról tartott régi értekezések, valamint a megoldásra legközelebről váró közgazdasági kérdések vitatása, ilyenkor konkrét alakot nem ölthet; mindig helyes ezekben is az állásfoglalás; de a tüzetes fejtegetést helyesebb a javaslatok tárgyalásának idejére halasztani.

No, igaz, szombaton, egy kérvénynél, az ülés végén az is megesett, hogy a Ház határozatképtelen volt. Ez bizony nem szép. Sokszor, többször előfordult másutt is, még a kisebb quorum-mal bíró angol parlamentben is, annál inkább Franciaországban és Olaszországban. Ezekkel a példákkal távolról sem akarjuk mentesíteni a határozatképtelenséget, csak magyarázni kívánjuk, hogy a határozatképtelenség még nem a süllyedés vagy romlás jele, hanem pusztán véletlenség. Meg kell rónunk; de nem szabad miatta kétségbeesnünk. Tárgyalni pedig a tárgyakból merített érvekkel kell, nem pedig heccre törekedni; akkor azután egészséges lesz az országgyűlési élet.

Latinovits Pál beszéde.

Elmondta a képviselőház február 8-iki ülésén.

Latinovits Pál: T. ház! Mindenekelőtt bocsánatot kérek, hogy szives figyelmét rövid időre igénybe venni bátorodom, (Halljuk! Halljuk!) de kötelességemnek tartom hazánk lakosságának legnagyobb részét kíválóan érdeklő miniszteri tárcsa költségvetéséhez hozzászólni, az egyes mezőgazdasági ágakról tapasztalt haladásra, vagy az azoknál tapasztalt hiányokra és azok orvoslására a t. ház és az igen t. miniszter ur figyelmét felhívni. (Halljuk! Halljuk!) Kiváló fontosságúnak tartom a földmivelési tárcát, mert első sorban ennek vezetője van arra hivatva, hogy a hazánk lakosságának legnagyobb részét tevő földmives és földbirtokos osztály érdekeit előmozdítsa. Azért szívesen szavazom meg a költségvetést, mert — mint gazdaember — tudom, hogy földmivelési politikát nem szép szavakkal, hanem tettekkel kell csinálni, a melyhez első sorban finánciális eszközök szükségesek. (Ugy van! jobbfelől.) Tagadhatatlan, hogy a gabona-áraknak a múltban évek hosszu során át való tartós alacsonyága, a tengeren túli tartományok óriási gazdasági versenye, az éveken át pusztító sertésvész, a kötött talaju szőlők filloxera általi elpusztulása súlyos lidércként nehezdednek gazdaközösségünkre. De az a reményünk, hogy a belterjes gazdálkodási rendszer fejlődése, a mezőgazdasági szeszgyárak s az azzal kapcsolatos hízaldák minél nagyobb mérvben való létesítése, mezőgazdasági hitelszövetkezetek alakítása, a mezőgazdasági hitelnek gyorsabb és olcsóbbá tétele, lótenyésztésünk általános és örvendetes emelkedése, szarvasmarha-tenyésztésünk fejlesztése, a kötött talaju szőlők rekonstrukciója, a homokos talaju szőlők minél nagyobb mértékben való terjesztése, selyemtenyésztésünk fejlesztése és a kulturmérnökök által eszközölt nagyszámú talajjavítások lényegesen fogják ezt a bajt enyhíteni.

Lótenyésztésünk illetőleg örvendetes haladást tapasztalunk. Büszkén mondhatjuk, hogy e téren nemcsak Európa, hanem az egész világ nemzetei között az első helyek egyikén állunk. E siker legnagyobb részét gazdaközösségünk a lótenyésztés iránti helyes érzékének tulajdonítandó, de nagy érdeme van kétségkívül a földmivelésügyi miniszterium lótenyésztési szakosztálya szak-

avatott tevékenységének is, mert ez sem költséget, sem fáradságot nem kímél, hogy jó fajú tenyészállatok beszerzése és azoknak a ménésbirtokokon és méntelepeken való elhelyezése által lótenyésztésünket emelje.

Engedje meg a t. miniszter ur, hogy ennél a pontnál két kérésemet terjeszsem elő, amely három vagy vármegyének közöbaja. (Halljuk! Halljuk!) Az egyik az, hogy a bajai méntelepen elhelyezett ménék létszáma legalább 20—25 darabbal volna emelendő, a létszám ugyanis most nem felel meg a szükségletnek. Bács-Bodrogh vármegyének gazdaközössége, amely a lótenyésztés terén egyik legelső helyet foglalja el, azt hiszem, megérdemeli ennek a kérelemnek teljesítését. Továbbá értesülésem szerint a dorozsmai méntelepet jövő évre feloszlatták és ez a nagykőrösi méntelepbe fog beolvastatni. Tekintettel arra a körülményre, hogy a dorozsmai méntelep Csongrád- és Csanád megyék lótenyésztőit látja el ménekkel, okosabb és célszerűbb lenne, ha ezt a méntelepet vagy Szegedre, vagy Hódmező-Vásárhelyre helyeznék át, mert ez a két város képezi az illető megyék központját. Szükségesnek vélem azt is, hogy a lótenyésztési bizottságokat egésszítsék ki rendszeresen. Most ugyanis azt tapasztaljuk, hogy sok vármegyében csupán bizottsági elnök van, de bizottsági tagok egyikében sem, vagy csupán a papíron léteznek.

A szarvasmarhatenyésztést illetőleg is örvendetes haladás konstatalható úgy a magyar, mint a nyugati fajokra nézve is. Az erdélyi és északi megyékben, valamint Tolna-, Baranya- és Pestvármegyék egy részében már is érezhető azon algovi, pinzgani, kukkandi és simmenthali nyugati állat fajok terjesztése, melyek évenként a földmivelésügyi miniszterium állattenyésztési szakosztálya által behoztatnak és bizonyos átlag-árért egyes természetők közt szét szoktak osztani. Szükségesnek tartanám, hogy ezen, tejelésre és hizlalásra rendkívül alkalmas nyugati fajú jóságok az alföldi vármegyékben is tenyésztessenek. (Helyeslés jobbfelől!)

A sertéstenyésztésnél — sajnos — óriási visszaesést kell konstatalnom. (Ugy van! a jobb- és baloldalon.) Ezen, azelőtt virágzó gazdasági ág a sertésdúlásai következtében jóformán egészen tönkre tétetett. Tagadhatatlan tény, hogy a legmesszebb menő intézkedések tetették a vész tovaerjedésének megállítására; tény az is, hogy a védőtással sikeres kísérletezések történnék, zárlatok is alkalmaztatnak, mindazáltal sajnálattal kell konstatalnom, hogy a hová a vész bevette magát, a jóság-állomány nagyrészt elpusztult. (Igaz! Ugy van! a baloldalon.)

A zárlatokat illetőleg — a védőtásról korai ugyan még beszélni — de mégis engedje meg t. miniszter ur, hogy erre nézve konstataljam, hogy itt a leghatározottabb reformra van szükség; még pedig az alföldi vármegyékben, amelyek éppen sertéstenyésztéssel szoktak foglalkozni. Igen gyakori ugyan is az az eset, hogy egy község területéhez több pusztá, tanya és majorság tartozik, amely ugy a községtől, mint egymástól gyakran 10—12 kmnyi távolságra fekszenek. Már most ha egy ilyen pusztán kiült a sertésvész, az összes többi tanyák és puszták zár alá helyeztetnek.

Részemről azt tartom és a gazdaközösség legnagyobb része is ezen a véleményen van, hogy ez nemcsak felesleges, de nagyon káros intézkedés is. Felesleges azért, mert hiszen gazdaközösségünk nagyon is tudja már, hogy mi a sertésvész és tud is ellene védekezni; ép azért — azt hiszem — elegendő volna csak azt a tanyát zár alá helyezni, a hol a sertésvész kiültött. De még óriási anyagi károkkal is van az összekövte, mert az ily zárlat sokszor hónapokig eltart s így az is előfordul, hogy a gazda nem tud mit csinálni jóságával. Igaz, hogy meg van engedve, hogy a budapest-ferencvárosi állatvásáron azonnal levágás alá vigye jóságait, de tudjuk azt is, hogy ez kényszereladás, a melynek az a hátránya, hogy a gazda jóságának árának sokszor 50%-át sem kapja meg. (Ugy van! jobbfelől!) El van rendelve az is, hogy a hizott jóság szállításánál s egyáltalán a jóság szállításánál mielőtt a vasutállomásokról tovább szállítatnának, állami állatorvosoknak közbenjötté is szükséges.

Meghajlom ezen intézkedés helyessége előtt, de szükségesnek tartom hangsúlyozni, hogy az állami állatorvosok létszáma lényegesen szaporíttassék, mert épen az alföldi vármegyékben, a hol a legnagyobb szükség van az állami állatorvosokra, csak egyetlenegy állami állatorvos van, a ki a legjobb akarat és igyekezet mellett sem tud mindenütt jelen lenni, a hol szükséges; azt pedig nagyon jól tudjuk, hogy a hizott jóság szállításánál akkor nemcsak a napok, hanem az órák is óriási finánciális differenciát idézhetnek elő. (Ugy van! jobbfelől!)

A kötött és homokos talaju szőlőknel szintén örvendetes haladás tapasztalható.

A kötött talaju szőlők rekonstrukciójára rendkívül előnyös lesz az a 25 millió frtnyi kölcsön, melyből tudtommal már 4 millió forint folyósítva lett, mely az Agrár-bank részéről nyújtott a szőlő felújítóinak. Szükségesnek tartom, hogy a homokos talaju szőlő telepítési is hasonló olcsó kölcsönnek előnyeiben részesüljenek. Szükségesnek tartanám továbbá azt, hogy azokban a vármegyékben, a melyek talajuknál fogva a homokos talajú kultúra terjedésére alkalmasak, a kecskeméti állami Miklós-telep mintájára, habár kisebb, 5—6 katastrális holdnyi területen minta szőlő-telepek létesíttessenek, mert épen a homoki szőlőtelepítésénél az a tapasztalat,

hogy vagy be van tiltetve a szőlő gyümölcsfákkal, vagy a tőkék közel vannak egymáshoz tiltetve, a mi a termőképességet minden esetben akadályozza. (Ugy van! jobbfelől.) A metszésnél, különösen pedig a peronoszpora elleni permetezésnél óriási hibák történtek, valamint a fajok megválasztása sem történt helyesen, a mi lényeges a homoki szőlőtelepítésnél. E tekintetben Bács-Bodrogh megye gazdasági egyesülete hosszabb idő óta felterjesztést intézett a földmíveléstudügyi miniszter urhoz, hogy annak felállítását 5-6 katasztrális holdnyi területtel méltóztatásuk elrendelni Bács-Vaskút, Rigyica, Jankovác és Almás községekben, mert ezeknek homokos talaja, valamint a lakosságának a szőlő-kultúra iránti munkakedve, e célra igen alkalmas. (Helyeslés jobbfelől.)

A halászatot illetőleg sajnosan kell tapasztalunk, hogy a Dunában, Tiszában és azoknak mellékfolyóiban, mióta azok szabályozva vannak, a hal-allomány lényegesen megcsappant, (Ugy van! jobbfelől.) mert a Tisza haladása csakis az ártereken található. Szükségesnek tartanám tehát, hogy mentül nagyobb számban állítsanak fel mesterséges haltenyészédek. (Helyeslés jobbfelől.) Ebben a tekintetben történt is már intézkedés, azonban még nagyon sok van hátra. Szükségesnek tartanám, hogy az ilyen mesterséges tenyészde létesítője a halpeltékén kívül, a melyet eddig is ingyen kapott, még egyéb anyagi segélyben is részesüljön. (Helyeslés.)

A mesterséges haltenyészde felállításánál célszerűnek tartanám az egyes csoportokat, így pl. a Ferenc-csatornát, a Ferenc József-csatornát, a Szabadka város közelében fekvő Pálcsi tavat, Szeged város vidékén lévő Fejes tót...

Lukács Gyula: Sok lesz az Bácskának!

Latinovits Pál: Lehet, de olyan megye az, a mely megérdemli a befektetést. (Ugy van! jobbfelől.) Higye el a t. képviselő ur, hogy ezen megyének igen bőséges a gazdalközönsége. (Ugy van! jobbfelől.)

Továbbá még azt is bátor vagyok indítványozni és kérem a t. miniszter urtól, hogy a halászat felügyelőségei létszáma szaporíttassék, mert csak egyetlen egy halászat felügyelő van, s habár ez kiváló szakértelemmel bíró tisztviselő és teljes elismeréssel van a gazdalközönség az ő munkájára iránt, még sem képes a legjobb akarat mellett sem mindenütt ott jelen lenni, a hol az ő jelenléte szükséges.

Nagyon kérem az igen t. miniszter urat, hogy arra nézve is történjék intézkedés, hogy a halpiacokon az ellenőrzés szigorubb legyen, mert a tapasztalat az, hogy sokszor olyan halfajok is vitetnek piacra, a melyek éppen tilalmi időszakban vannak, s hogy a hatóság összetett kezekkel nézi ezt. Igaz, hogy a haltenyésztés terén örvendetes haladás tapasztalható, de azt is konstatálni kell, hogy még igen sok a tenni való.

A selyemtenyésztést illetőleg is örvendetes haladás tapasztalható. Ezelőtt még 2 évvel ezelőtt is tökéletesen elhanyagolt gazdasági ág volt; hála azonban a földmíveléstudügyi miniszternek és különösen Bezeredy Pál selyemtenyésztési kormánybiztos fáradozásának tevékenységének és szakértelmének, (Éljénzés jobbfelől.) ma már virágzó állapotban van. Selyemfonalunk egyike a legjobbaknak Európában és emellett 85 ezer családnak biztos kenyerét ad az év azon szakában, midőn szakmány és más munkára alig van alkalma. Kívánatosnak tartanám, hogy a már fennálló selyemfonalok kiegészítésével selyemszövő-gyár is létesíttessék. (Helyeslés jobbfelől.) Igaz, hogy annak felállítása költségbe fog kerülni, de ha már annyit áldoztunk, s oly szép eredményeket értünk el a selyemtenyésztés terén, ez újabb áldozatoktól sem szabad visszaradni.

A legnagyobb elismeréssel kell szólnom a földműves iskolák működéséről is. Ezek végzett növendékeinek kiváló szakértelme és szorgalma mindentűn, a hol eddig alkalmazva voltak, a legnagyobb elismeréssel találkozott, a mi legfényesebb bizonyítéka az intézet közhasznosságának és a tanárok kiváló szakismeretének. Gondolom tavaly a költségvetés tárgyalása alkalmával egyik t. képviselőtársam felhozta itt, hogy a földműves iskolák csupa gavallérokat nevelnek, a kik keztől kézzel fogják meg a kapa és a kasza nyelét. Nagyon kérem azt a t. képviselőtársamat, jöjjön el velem az adai földműves iskola vizsgáira. Ott voltam tavaly és láttam, hogy bizony megfogták ott keztől kézzel a kapa és a kasza nyelét, lovakat tisztítottak, kazlakat raktak, még az ekaszarvát is megfogták és oly gyönyörű feleleteket adtak, hogy akár mely gazdasági iskolának becsületére váltak volna.

Nem mulasztatom el felemlíteni a kulturmérnökök által a talajjavítás terén elért szép eredményeket, 18 év alatt a bevégzett munkák összege keres számban 627,000 katasztrális hold talajjavítást tüntet fel; ebből 582,000 lecsapolásra, 24,000 alagosóvezésre, 21,000 öntözésre esik. Kívánatosnak tartanám e valóban közhasznú tisztviselői kar működéséhez képest bizony csekély fizetésnek lényeges emelését.

Végül szíves figyelmüket megköszönve, kérem t. képviselőtársaimat, pártoljuk a földmíveléstudügyi miniszter ur jóakaró intencióit és intézkedéseit, ne zárkozzunk el az egyes mezőgazdasági ágak terén még szükséges kiadások elől. Legyen közös jelszavunk a mezőgazdaság felvirágztatása. Ezzel nemcsak gazdalközönségünk hádjára számíthatunk, hanem arra is, hogy Magyarország egész közigazgatása felvirágzik és fényre derül. (Helyeslés jobbfelől.)

A tételt elfogadom. (Éljénzés helyeslés és éljénzés jobbfelől.) Szónookot számosan üdvözlök.)

Ujdonságok.

Lapunk keddi száma a városi tisztújítás miatt a délutáni órákban jelenik meg.

Az érsek jótékonyága. Császkai György kalocsai érsek a zombori állami főgimnáziumnak egy gyönyörű kiállítású fizsbarmoniumot ajándékozott.

Előmunkálati engedély. A kereskedelemügyi miniszter dr. Drakulits Pál és dr. Dimsits István ügyvédeknek az O-Becse—zombori és Verbász—bogojevai vasutvonalhoz az előmunkálati engedélyt egy évre megadta.

A Vukicevics-bankett. Említettük már, hogy Vukicevics Péter, városi tanácsnok, helyettes-polgármester 50 évi szolgálat után nyugalomba vonult. Ebből az alkalomból a városi tisztikar Vukicevics Péter tiszteletére szerdán este az „Elefánt” szállodában bankettet rendezett. A lakomán a városi tisztikar teljes számban jelen volt; ott láttuk közelebb számos kitüntetését is, élükön dr. Vojnits István főispánnal. Ott voltak a városi tisztikarok közül: dr. Vojnits István főispán, Fejér Gyula, Györfly Géza, báró Bibra Frigyes, Zákó Milán, dr. Drakulits Pál, dr. Krónits István, dr. Falcione Nándor, Sztankovits György, dr. Alföldy Árpád, Vukicevics M. Gy., Zsulyevits Ernő, stb. Az első felköszöntőt Thursky Jenő tanácsnok mondta Vukicevics Péterre; dr. Gertinger Pál Vojnits főispánra, a főispán Vukicevicsre, Vukicevics a főispánra, dr. Drakulits Pál Vukicevicsre, majd Vojnits Istvánra s később Györfly Gézára, Györfly Géza és dr. Krónits István Vojnits főispánra, stb. mondottak felköszöntőket. A társaság a legkedélyesebb hangulathoz a késő éjjeli órákig együtt maradt, a szívöböl jövő, színterüvációnak sokféle jeleivel halmozván el Zombor városának 50 éven át volt érdemes tisztviselőjét.

Ujévi üdvözlések megváltása. Ujévi üdvözlések megváltása címén a vármegyei árva- és szeretetbázis alapja javára adakoztak: Ertl testvérek 15 frt, Szemző Mátyas, Roheim Károly, dr. Vojnits István, báró Rédl Béla 10—10 frt, Zsupánszky Lyubomir, Gyurgyevó község, Korény Béla, Városy Károly, ifj. Schaffer Mór, Kárácson Gyula, Szalay Károly, Sándor Béla, Piukovich József, Rosenberg Mór, id. Ertl Janos, Wámoscher Nándor 5—5 frt, Czirfusz Ferenc, Csirszka Konrád 4—4 frt, Berecz Károly, dr. Grünbaum Pál, dr. Pavlovits Simon 3—3 frt, Krieg Béla, Szakál Mihály, Pencz Ádám, Hartmann János, Egl József, Fischer Nándor, dr. Széchenyi Tamás, dr. Rátay József, Fischler Vilmos, Sztankovits György, Grosser Lajos, dr. Szauer Károly, Sigmund Góntér, Boromiza János, Pribil Ernő, Bertolino Sandor, Városy László, Michailovits Kornél, Vojnits István, Löbl Zsigmond 2—2 frt, Tárcazy Dezső 1 frt 50 kr, Auer Ferenc, dr. Hollender Adolf, Szobotka Rezső, Kohut Henrik, Kende Ignác, Handler Jakab, Pálffy Dezső, Reichenberg Zsigmond, Ribiczey Béla, Jusits Lajos, Deak Andor, Szűcs Lajos, Mokry Dezső, Zottományi Mihály, Tápay István, Jakobsits János, Scultety Ferenc, Trischler Ferenc, Jankovich Dusan, Zsigmond Dénes, Maximovits Szilárd, Vuits Péter, Szűcs Mihály, Karvázy József, Schmausz Endre 1—1 frt, Faller Alajos 50 kr. Összesen 199 frt.

Latinovits Pál beszéde. Latinovits Pál, országgyűlési képviselő a képviselőház keddi ülésén a földmíveléstudügyi budget tárgyalásánál felszólt és hosszabb beszédet tartott. A tartalma, kiváló szakértelemre valló beszéd képviselői körökben igen rokonszenves fogadtatásra talált. Latinovits Pált, mint szónokot a higgadság, a tárgyilagosság és a komoly érvelés jellemzik. A beszédet mai számunkban egész terjedelmében közöljük.

Restauráció a városnál. Említettük már, hogy a városnál február hó 15-én lesz az általános tisztújítás. A helyettes polgármester a következő meghívót küldte szét a bizottsági tagoknak: Zombor szab. kir. város törvényhatósági bizottságának 1898. évi január hó 17-én megtartott rendkívüli közgyűlése a megejtendő általános tisztújítás hatánapját 1898. évi február hó 15-ére tűzvé ki, van szerencsém t. Uraságotat, mint a városi törvényhatósági bizottság tagját a jelzett napon reggeli 9 órakor a városbáza nagytermében kezdetű veendő tisztújító közgyűlésre tisztelettel meghívni. Tárgyak: 1. A kijelölt választmány 3 tagjának megválasztása. 2. A választás alá kerülő, valamint az ezek betöltése folytán netán megürülendő egyéb tisztviselői állásoknak betöltése. Zombor, 1898. évi február hó 9-én. Vukicevics Péter s. k., polgármester helyettes.

Uj ügyvéd Zomborban. Dr. Gaál István a napokban Budapestten szikrel letette az ügyvédi vizsgát. Zomborban nyit irodát.

Valasztás és kinevezés. Tranger Károly zombori földink Somogy megyében bolhói néptanítóvá megválasztott; egyben a belügyminiszter ugyanoda anyakönyvezést helyettesíté kinevezte.

Házistély. A zombori „Népkör” folyó hó 19-én, szombat, saját helyiségében táncgal egybekötött házistélyt rendez, melyre a n. é. közönséget ez uton tisztelettel meghívja. Beléptidj személyenkint 1 korona. Külön meghívók nem bocsátanak ki.

Vasuti szakértők. A földmíveléstudügyi miniszter Pitz Albert állatorvost a gombosi és Fazekas Andrást a bikityi-borsodi marharakodókhoz szakértőkül kinevezte.

Gyógytár átruházás. A belügyminiszter megengedte, hogy az ó-becsei Szt. Háromsághoz címzett gyógytár személyes üzleti joga br. Jovics Sándorról Poppovits Voinra átruháztassék.

Uj jegyző Palánkán. O palánkai jegyzővé egyhangulag Bikár György déronyai jegyző választott meg.

Körorvos Szilbáson. Szilbási körorvossá dr. Dembitz Sándor topolyai lakos választott meg.

Uj esküdt Szilbáson. Szilbás községében esküdté Militis Szávó választott meg.

Valasztás. Paraga községében községi pénztárnokká Midin Pávle, adópénztárnokká Vejszin Sztéván választott meg.

Álarcosbál és hangverseny. Szép cím s elég mulatságot ígér. A városunkban időző színtársulat f. hó 20-án rendezi a „Vadászkürt” termeiben. Jelmezeket a színházigazda Igmándi Ferenc kölcsönöz a színházi ruhából, kinél ez iránt előnyözhetni lehet. Beléptidj az érdekes hangversenyre, egyuttal álarcosbálra 1 frt lesz. A karzaton fentartott és előjegyzett erkélyülések lesznek, melyeknek ára 1 frt 50 kr. Ezen helyekre szintén előjegyzés vétetik a színházi pénztárnál. A kik szeretnek jól mulatni, egy álarcosbál szellemében fürdeni, bizony elmennek a színtársulat sikeresnek ígérkező estélyére. Lesz álarcosmenet, „confetti” dobás s több más érdekes vigás.

Eljegyzés. Krudy Géza ujvidéki szolgabíró eljegyezze bajsai Vojnits Ilonka kisasszonyt.

Vadászok mulatsága. A palánkai vadászok 1898. évi február hó 19-én a palánkai kaszinó helyiségeiben zártkörű táncestélyt rendeznek. Beléptidj 1 frt. Csaldjegy 2 frt 50 kr. A tiszta jövedelem jótékony célra fordítatik.

Bíróválasztás. Apatin községében II-od bírónak Baumann Antal választott meg.

Gazdasági előadások Bács-Bodrogh megyében. A nagyméltóságú földmíveléstudügyi miniszter támogatásával a szabadkai földmíveléstudiskola igazgató-sága az alább nevezett városok és községekben tartja nap-téli, népies előadásait februárban és március első napjaiban: Baján február 7—8-án, Bajmokon 11—12-én, Zomborban 13—14-én, Hódsághon 16—17-én, Ujvidéken 19—20-án, Bács-Kulán 22—23-án, Topolyán 25—26-án, Szabadkán február 28-án és március 1-én, Bács-Almásdon március 3—4-én. Gazdasági előadások: Ásványi Lajos, a szabadkai földmíveléstudiskola igazgatója, Szobonya Bertalan, nyug. földmíveléstudiskola igazgatója, Fokányi László, szabadkai állami állatorvos, Frank Bódog, ő. gazd. segéd. A mezőrendőri törvényeket magyarázó előadásokat Szabadkán Szalay Mátyas szabadkai főkapitány és Baján Scheibner Gyula rendőrkapitány vállalták el. Az előadások tárgyai leginkább a következő kérdések megbeszélése körül forog: Az istálló trágya helyes kezelése, a tarló és őszi szántás hasznosságáról, a mesterséges tarló-legelők létesítéséről, a tavaszi vetőmagvak megválasztásáról, előkészítéséről, vetéséről, a takarmány termeléséről, a vetésforgók hasznosságáról, a homoki szőlők telepítéséről, a nemes fűz tenyésztéséről, az ok-szerű állattenyésztésről általában, továbbá a szarvasmarha tenyésztéséről, a nemesebb baromfiak tenyésztéséről, stb.

Földmíveléstudiskola megnyitása. Szabadka szab. kir. város a millenáris év alkalmából alapított, újonnan épült és berendezett földmíveléstudiskoláját f. évi március 31-én nyitja meg, a miről a gazdalközönség, illetve a belépni szándékozókat az alábbiakban értesíti. Felvételre igényt tarthatnak ugyanis a magyarul írni és olvasni tudó, legalább 16-ik életévüket betöltött, erős, egészséges, jó magaviseletű földmives ifjak, nemkülönben a katonakötelezettségnek eleget tettek is, a kik a felvételnél előnyben részesülnek. A belépők kötelezik magukat havonként 15 frt készpénz befizetésére, a miert teljes ellátásban részesülnek. Kötelezik továbbá magukat földmiveshez illő tisztességes ruházatban járnai, a gazdaságba vágó, bármely munkát utasítás szerint végezni és a rend és fegyelmi szabályokhoz alkalmazkodni. Szabadka szab. kir. város által alapított évenként betöltendő 3 ingyenes helyre pályázóknak a rendes felvételhez szükséges okmányokon kívül, vagyis keresztlevélben, szülői vagy gyámi megbatalmazáson, erkölcsi és oltási bizonyítványon kívül, szegénységi bizonyítványt is kell mellékelniük, a mikről egybekött egész részletességben nyujtanak tájékoztatást az igazgatóság utján nyerhető felvételi, rend és fegyelmi szabályzatok. Posta, táviró, vasut, gyómint a szabadkai közuti villamos vasut, valamint telefon állomás Pálcsi. Szabadka sz. kir. város földmíveléstudiskola igazgatósága.

Egy emberbarát temetése. O Morovicáról írják: F. é. február 6-án Bács-O-Morovicának egyik legtekintélyesebb polgárát Ungár Benjámin, megyei bizottsági tagot, a ki e hó 4-én 86 éves korában elhunyt, temették. Ungár B. egy valódi selfmaidan, a szó legnemesebb értelmében volt. Szegény szülőktől származván ernyedetlen, lankadást nem ismerő szorgalma, törhetetlen akarata, a helyzetet felfogó éles esze és semmi körülmény által meg nem ingatható becsülete által nem csak nagy vagyona tett szert, hanem polgártársainak tiszteletét a legnagyobb mértékben kiérdemelte. Ungár B. nevént mindentűn ott találtak, hol valami nemesebb köztintzményről szó volt. De elhervadtlan érdemeiket szerzett azon alapítvány által, mely „Ungár Benjámin és neje Ingusz Babetta alapítványa” név alatt az ó-moroviciai izr. hitközség létezését és annak népisokolájának magyar zsidó jellegű örökre fentartja. Ungár B. ugyanis nevezett alapítványt 100 lánccal elsődrendű földet, melynek értéke 50,000 frt, adott át az ó-moroviciai izr. hitközségnek. E földnek jövedelméből évenként 500 frt az izr. népisokola, 200-at egy bácskai az országos rabbiképző intézetet látogató ifju évi ösztöndíj gyanánt, 200-at egy szegény idevaló zsidóleány kibazasítását segélyképen kap. Az alapítólevél többi pontjai közül még kiemelendő, hogy minden évben egy a saját, mint neje elhalálása napjának évfordulóján 100—100 frt az idevaló szegények közt, vallaskülömbőség nélkül, kiosztassék. A megmaradt többlet pedig tökesítessék és ha a tökesített többlet annyira felszaporodott, hogy megint 100 lánccal földet lehet érte venni, ezen 100 lánccal föld jövedelme a hitközségnek szabad rendelkezésére áll úgy, hogy abból szegény községi tagok szubvenciót is kaphatnak. Ezen nemeselekk, a jövőről gondoskodó emberbarát temetése imponáns volt. Nemesak O-Morovica lakosainak apraja-nagyja, hanem közelről távolról jöttek az elhunytak számtalan tisztelői, hogy a gyászvégtiszteletben részt vehessenek. A koporsó mellett dr. Goldfahn topolyai és dr. Klein szabadkai rabbik tartottak szívhöz szóló, könnyekre fakasztó beszédeket, melyekben az elhunytak érdemeit esetelték. Említésre méltó még, hogy a temetés előtt az összegyűlt szegények közé, és azoknak száma százakra ment, ezüst koroná pénzdarabot osztottak az elhunyt unokái. Ungár Benjáminnak három fia van, névszerint Ungár József földbirtokos az ó-moroviciai izraelita hitközség ügybuzgó elnöke, Ungár Ferenc zentai nagybirtokos és Ungár Lajos nagybirtokos a Bácsér szabályzó társulat elnöke. — A család a következő gyászjelentést adta ki: Alantiki fajtálmától megtört szívvel tudatják Ungár Benjámin nagybirtokos, megyei bizottsági tag folyó hó 4-én reggel 4 órakor tevékeny, áldásdus életének 86-ik évében történt gyászos elhunytát. Boldogult földi maradványai folyó hó 6-án d. u. 2 órakor az ó-moroviciai izr. sirkerben fognak örök nyugalomra tétetni. Kelt O-Morovicán, 1898. február 4-én. Nyugodjék békében! Az elhunytat gyászolják: Ungár József, Ferenc, Lajos, fiait Ungár Józsefné szül. Bacurach Fanny, Ungár Ferencné szül. Schwarz Julcsa, Ungár Lajosné szül. Weisz Flóra, menyei. Ungár Béla, Mátyas, Pali, Imre, Józsi, Rózsa, Béla, Andor, Pirokska, unokái.

Felülízetések. Vettük a következő sorokat: A hódsághi korcsolya-egylet által folyó évi január hó 29-én saját pénztára javára rendezett táncmulatság alkalmával következő felülízetések történtek: Trischler Xav. Ferenc, dr. Hofbauer Miklós, dr. Legrand Ferenc 2—2 frt, Berkes Rezső, Scultety Jenő, dr. Jusits Elemér, Korény Béla, Tripolszky Béla, dr. Mayer Nándor 1—1 frt, König György, Hauswirth Antal 50—50 kr; összesen 13 frt, mely összeget ezennel a korcsolya-egylet nevében, köszönetünket kifejezve, hirlapilag nyújtatjuk. — Hódsághon, 1898. évi február hó 7-én. A rendezőség nevében: Kimmel Ferenc, pénztárnok. Sztrilich Kálmán, ellenőr.

Halpa szerdán, február 11-én. Farsang. A következő megkövetkező megrályabecstől társoly is táncot. Atvizsagy találmány, 21-ére esett. az, a mely a gében fordul fedezésünket látni, hogy megintnepejű rekvestinket, hogy e nevezpeljűk, be fog felkelőket és fölvonulásban fogalmuk ampedig bocsnanincs fogalmú évvel előbb. kellemetlen szerencsénk a lettel megbírona (ezüstbelső 3 másodp. Különös tisztekezés tetszését.

Eljegyzés. 5-én eljegyzett. A verigalma. V a verbási k táncfűzérke m a környéken összes mulats emlékeztetné év augusztus ezred tisztika melyen — me hogy egy mo éreztük magu táncfűzérke az A rendezőség már a mulats s hogy senki mulasson. A 100 meg 100 rokából, és egy paréé műértő földiszítve. (M kényes, finna bódító illata, z lyeket átváló vasható volt a ifjak és örege goudjait s esamul kevesebbe azért, mert l a s az már 5-é dődött. Az új karának több szik vendégsz kerékpár-egye telesség öket halljuk, elmar kilencor azutó a bál főrende nejjével — ki mely tartott a a másodikid midőn mi, azt mondhatom, e lekkél szivtük a rendezőségne szeretettükért fűzzük hozzá: sportjuk üzede sleges társadal. Egy vendég.

A „Bács” lent „Egy tan vasó-közönség; csonoplat tant solut nem álló kán, mely szá Nem szá érdemeiből sen kartársam se de nem hagyta azon tapintat a a többi pedig írója (vagy ta mondja hozzá. Ezen okoskod ség tekiütélyes dicsekedhetik. Szomoró látkoznék olya hanyagolná kő amidőn manap ság által jóva naplo ne volna vatva vannak életéről maguk minden évben. Már mo B. tisztelendő a cikkőr állita kek egyetlen e tállyban képes betlik ismertet mekek — tisz na magyarul meg nem eng se tanítottak,

Halpaprikás. Huck Ede vendéglős hamvazó szerdán, február hó 23-án halpaprikást rendez.

Farsang Bezdánban. A bezdáni dalárda a következő meghívót küldte szét: Mélyen tisztelt hölgyeim! Nagyrabecstült uraim! Régi igazság az, hogy még a királyok is táncolnak. Sőt ha jól emlékszem, a nagy király Dávid, épen farsang hétfőjén lejté el ama nevezetes táncot. Átvizsgálva az azóta megjelent összes naptárakat, úgy találom, hogy farsang hétfője akkor is ép február 21-ére esett. Be van tehát bizonyítva, hogy ezen nap az, amely a társadalmi élet alakulásainak különféleségében fordulópontot képezett. Midőn e világraszóló fölfedezésünket diskreditio mellett tudatjuk, átméltóztatik látni, hogy mi indított bennünket arra, hogy e napot megünnepeljük. De a mennyire ismerui méltóztatik türekvésünket, mi nemcsak a táncnak hódolunk, hanem hogy e nevezetes napot minél impozánsabban megünnepeljük, be fogjuk mutatni a legrégebb és legújabb népfelkelőket és veteránokat, énekeket, zenéket és díszes fölvonulásban. Mélyen tisztelt hölgyeim és uraim! Nincs fogalmuk arról, hogy ez mily egyszerű lesz! Már pedig bocsánatot kérek, a kinek az igazán egyszerűről nincs fogalma, az tudvalevőleg a mai kornál vagy száz évvel előbb, vagy száz évvel utóbb születtek, hogy e kellemetlen eshetőségtől mindenkit megkíméljünk, van szerencsénk t. uraságotat és b. családját ezennel tiszteltetl megívni! Helyiség: Olvasókör. Belépti: Egy korona (ezüsthől). Kezdet: Esti 8 óra. Vége: 19 óra 6 első 3 másodperc. Feltűzésekkel köszönettel fogadtatnak. Különös tisztelettel a „Dalárda“. A mélyen tisztelt hölgyközönség tetszésére bizzuk, esetleg jelmezben való megjelenését.

Eljegyzés. Schäffer Jakab apatini tanító f. hó 5-én eljegyezte Becker Katica kisasszonyt Apatinban.

A verbászi kerékpár-egyesület táncvigalma. Verbászról írják: Midőn örömmel olvastuk a verbászi kerékpárosok által folyó hó 5-én rendezett táncfűzérke meghívóját, meg voltunk győződve, hogy az a környéken ismét egyike a legjobb lesz az idei farsang összes mulatságai között. És nem csalódtunk. Elénk emlékeztünkben van még nevezett egyesületnek mult év augusztus havában az akkor ott időzött 6. honvédezed tisztikarának tiszteletére rendezett mulatsága; melyen — mert az elegáns s mégis kedélyes, feszelen, hogy úgy mondjam családias jellegű volt — kitűnően éreztük magunkat s pompásan mulattunk. A mostani táncfűzérke azonban talán még sikerültebb volt amannál. A rendezőség nem kímélve időt és fáradságot, megtett már a mulatság előtt mindent, hogy bálya ritkítsa párját s hogy senki, ki a „bicikli bálra“ eljön, rosszul ne mulasson. A helyiségek, különösen a tánc terem, melyben 100 meg 100 kis bicikli volt virágból, papírból, csillárból, és egy a hölgyek tülülésére berendezett chambre-se parée műértő izléssel, pazarul mesés fényvel voltak földszíve. (Meglátszott mindent Pechán festőművész kényes, finom izlése, ki a díszítést rendezte.) A virágok bódító illata, a berendezés költői eleganciája s a kedélyeket átváltoztató zene hangjai közepette látszott, olvasható volt a vig arcokon, hogy mindenki, a szép nem, ifjak és öregek elfeledték, otthon hagyták a bút, az élet gondjait s csak az örömeik éltek. Vidékről ez alkalommal kevesebben voltak, mint máskor, lehet hogy talán azért, mert Falb atya február 6-ára kritikus napot jósolt s az már 5-én délután hóvizatarral tényleg meg is kezdődött. Az újvidéki és zombori 6. honvédezed tisztikarának több igen tisztelt tagja, kik ismerve a verbászi vendégszeretetét, bizonyosan részt vesznek vala a kerékpár-egyesület ezen mulatságán is, ha hivatalos kötelesség őket ebben meg nem akadályozta volna. Mint halljuk, elmaradásukat sürgönyileg mentették ki. — Fél kilenckor azután a kerékpár-egyesület menetparancsnoka, a bál főrendezője Schuch Gyula megnyitotta ifju szép nejevel — ki bálanya, de bálkirálynő is volt — a táncot, mely tartott a kora reggeli órákig. Az első négyest 46, a másodikat 32 pár táncolta. Már világosodni kezdett, midőn mi, azt hiszem minden jelen volt vendég nevében mondhatom, egy kedves s soká el nem felejtendő emlékek szívtünkben távoztunk Verbászról. S midőn most a rendezőségnek fardhatlan tevékenységükért és vendégszeretetükért köszönetet szavazunk, csak azon óhaj fűzzük hozzá: bassanak a jövőben is oda, hogy nemes sportjuk üzése mellett ők legyenek azok, kik az egészséges társadalmi életet ápolni és föntartani akarják. — Egy vendég.

Levelezés.

Csonopla, 1898. febr. 7.

A „Bácska“ közlöny f. é. 8. ik számában megjelent „Egy tanító sikere“ című bírből a nagyérdemű olvasóközönség azt a következtetést vonhatja le, hogy a csonoplai tanítók nem teljesítik kötelességüket, vagy abszolút nem állnak a pedagógiai tudományok azon fokán, mely szerint hivatásuknak eleget tehetnek.

Nem szándékom t. Angyal B. helyettes tanító úr érdemeiből semmit se levonni, és hiszem, hogy egyik kartársam sem irigyl a iskolájában elért nagy sikerét, de nem hagyhatom megrovás nélkül a cikk írójának azon tapintatlan eljárását, hogy: midőn egyet felel, a többi pedig lealacsonyítja; ez nem illő dolog. A cikk írója (vagy talán sugója) — mintba hallanám — azt mondja hozzá: Kinek nem gallérja, ne vegye magára. Ezen okoskodás pedig nem helyes, mert Csonopla község tekintélyes száma — 7 tagból álló — tantestülettel dicsekedhetik.

Szomorú jelenség volna az, ha a mai korban találkoznék olyan tanító, ki, vagy nem értené, vagy elbanyagolná kötelességét; absurdum feltevés ez akkor, amidőn manapság nincsen iskola, hol felsőbb tanthóság által jóváhagyott részletes-tanterv és foglalkozási napló ne volna, melyeket a hivatalos iskolalátogatók hivatalva vannak felülvizsgálni s azok alapján az iskola belételeiről maguknak tudomást szerezni; mely eset még eddig minden évben meg is történt.

Már most kérem: Ki hiszi el azt, hogy Angyal B. tisztelendő úr akkor, amidőn az I-ső osztályban — a cikkíró állítása szerint az előző évben — a növendékek egyetlen egy betűt sem tanultak, most a II-ik osztályban képes volt január 20-ig, a magyar kis és nagy betűk ismertetését befejezni és pedig úgy, hogy a gyermekek — tisztán német ajkuk — folyékonyan olvasnak magyarul. Bámulatos eredmény! (?) Feltéve — de meg nem engedve — hogy az „előző tanítók“ semmit se tanítottak, lehetséges-e oly halmaz anyagot 3 hónap

alatt alaposan előadni, hogy azt a növendékek elsajátíthassák?

Csodás „metodus“-a lehet t. Angyal úrnak! Ez esetben a betűk ismertetésével bizonyosan úgy jár, hogy! akár csak a futóhomokra írta volna, melyet — amint a kis nebuló az utcára ér — egy kis lenge szellőcske elsimít-megsemmisít.

Nézzük meg a „még sokkal bámulatosabb“ eredményt a számtan tanításánál. „A II. oszt. eddig — január 20-ig, illetve három hónap alatt — 100-ig, sőt azon túl is; a III. osztályllyal pedig elvégezte 1000-ig, sőt ha tetszik — Nem tetszik! Isten őrizze azokat a szegény gyermekeket! K. — tiz-husz ezerig is mind a négy alapműveletet és pedig nem csak egy, hanem több 2-4 számjeggyel is szoroznak és osztanak a gyermekek hibátlanul.“ — Ha ez igaz, ki hiszi el azt, hogy az előző tanítók semmit vagy csak igen keveset végeztek a számtanból? vagy ez esetben képes volna-e valaki 3 hónap alatt növendékeit — falusi elemi iskolában — annyira vinni, hogy csak a számjegyeket helyesen leírni tudják és a helyérték ismeretében is kellő tájékozottsággal bírjanak?

Nem szándékom e helyen pedagógiai oktatást adni, de még azt megjegyzem, hogy a t. cikkírónak furcsa felfogása lehet a „metodusról“. Nem annyira metodus a főkélléke a tanítónak, mint inkább az, hogy azon metodus — melyet követ — helyesen alkalmazza.

Végül pedig: a keresztény szocializmus tanai szerint, — mely azt mondja: „A templom és iskola iker-testvérek; az egyházi tanítóknak a világi tanítókkal karöltve kell járni“ — iparkodjunk a szent ügynek vállatvetve szolgálni; a netáni hibákat jó akarattal kijavítani — amennyiben az hatáskörünkbe tartozik — s ne tegyük önmagunkat pellengerre.

Pax!

O-Becse, 1898. február 9.

(Negyedszázad. — Dalkörből. — Hangverseny. — Járási bál. — Új vasut.)

Huszonöt évvel ezelőtt alakult az első pénzintézet O-Becsen az „O-Becsei I. takarékpénztár“, nehez viszonyok között, kivéve a közönyösséggel és az uszorosok légiójával. Ez a pénzintézet tülte mult vasárnap 25 éves fennállásának jubileumát, de csendben, zaj nélkül, mint a hogyan működött is ez emberöltőn át és jubileumi ünnepeit ugyanazon elvvel, tettel örökíté meg, a mely vezérelte eddig: a jótékonyaság gyakorlása.

A jubiláló pénzintézet élén 25 év óta dr. Milkó Ignác járásorvos áll és azt fardhatatlan odaadással, igazi szakértelemmel úgy vezette, hogy a környéken tekintélynek, a felsőbb pénzintézetek előtt pedig teljes bizalomnak örvend. A közgyűlés jegyzőkönyvileg elismerésének is adott kifejezést vezérigazgatója eme érdemeiért, de — mint halljuk — a részvényesek még tovább mennek az igazgatóság eme elismerésén, a mennyiben mozgalmat indítottak az iránt, hogy olajba festett arcoképet az intézet helyisége részére megszerzik.

Az intézet másik oszlopos tagja Oblath Béla főkönyvelő, a ki szintén 25 éve szolgálja az intézetet. A közgyűlés öt titkári címmel ruházta föl és cégjegyzéssel bizta meg.

A társadalmi élet élénkítésén működő egyesület, az „O-Becsei polgári magyar dalkör“ 10 éves fennállását tülte meg ez évi rendező közgyűlése alkalmával. A jegyzői évi jelentés visszatérintve a multra, igen szép buzdító szavakkal hivta fel a dalárdát tevékenységre, nagyobb buzgalomra, hogy a 10 éves fennállás már zászlószenteléssel legyen megtartható. A közgyűlésnek igen szép jelenete volt az, mikor Csupor Gyula elnök a 10 év óta dalköri jegyzőnek: Fárbas Józsefnek díszes emléktárgyat nyújtott át, mit az megatottan köszönt meg. A tisztújítás eredménye kevésben tért el a mult évtől. Elnök lett Csupor Gyula, alelnök dr. Szász István, ügyész Boromisza Tivadar, karagay Seffer Antal, jegyző Fárbas József, pénztáros Füleky Antal. — A közgyűlés elfogadta Csupor elnök amaz indítványát, hogy a választmány tervezetét dolgozzon ki a 10 éves fennállás miként való megünnepelésére május hóban. — Este a dalárók társasvacsorára jöttek össze, a hol felköszöntőkben sem volt hiány.

Sikerült hangversenyről számolhatunk be. A dalkör alapszabályszerint estélye vasárnap, válogatott műsorral, pompásan sikerült. Közönség ugyan gyéren volt, de jól mulatott. Valóban érthetetlen, hogy a dalkört, melyet annyira szeret előrántani minden hazafias és társadalmi ünnepekre a közönség, ilyenkor hideg közönyével jutalmazza. Igy történt ez alkalommal is. Pedig igazi művelzetet mulasztott el mindaz, a ki távolmaradt. A dalkör karénekeiről nem is szólva — pedig az erősödött kar igazán szép összhanggal énekel, különösen nagy hatást ért el Fertuner Elek „Magyar Népdalok“ egyvelegével; azt a művészi hegedűjátékot, melyben Ugray György polg. isk. tanár részeseit bennünket, vagy Pataj Eleonóra precise zongorakíséretét, avagy Antal Sándor bariton-szólóját minden nap szívesen elhallgatnók. A minden szám után felhangzó taps és éljenzés nyílt bizonyítéka a közreműködők iránt tanusított elismerésnek.

Valóban nagy hatást ért el Osztrogonác Ferenc is Csupor Gyula alkalmi költeményének szavalaival. Az édesen csengő rimék, a szellemes tartalom és az ügyes előadás teljessé tették a sikert.

Nem kevésbé gyönyörködtünk Kautny Irmuska és Schannen Gizuska kisasszonyok asztali-citera játékán, melyet Schumacher Rezső kísért hegedűvel.

A hangverseny után következő tánc, hogy mily kedélyes volt, azt legjobban bizonyítja ama tény, hogy csak éjfél után 3 órakor kezdett oszolni a társaság...

Az idei farsangunk bővelkedik a mulatságokban. A sok közül talán a legfényesebb lesz mégis a „járás bál“, mely február 19-én lesz s melynek élén dr. Balaton Gyula főbíró és dr. Kéler Sándor járásbíró szorgoskodnak. A bálrendező bizottság már megalakult és diszelnöknek Dungszy Lázárt kérték föl. A rendezőség esinose meghívókat bocsátott szét és igen izléses táncrendekkel fogja meglepni a hölgyeket.

A járási bál tiszta jövedelme a szegények felszélyezésére lesz fordítandó, de hát mily morzsányi az a szükséglethez képest! Sokkal nagyobb érdeklődéssel tekintünk az ó-becse-újvidék-titelli vasut kitépítésének megkezdése felé, amely száz és ezer munkát tudna foglalkoztatni. A kormányának hozzájárulása 150 ezer frttal megnyugtatólag hatott s most már csak a megvétől függ, hogy e nagyszabású munka mielőbb megkezdhető legyen. A megye bizonyára nem fog elzárkózni azon

rész elől, amely a legelhagyatottabb s mely kerületbe a vasut fűtyével együtt a magyar állameszme hatalma is utat nyerne... —s.—

Közgazdaság.

Melyek a legjobb árpaféleségek.

A magyarvári növénytermelési kísérleti állomás évek óta végez árpatermelési kísérleteket abból a célból, hogy megállapítsa, melyek a legjobb árpaféleségek vagy a sörárpát, mint a takarmányárpát illetőleg. Ezen immár évek óta forgó kísérletek eredményeként határozottan megállapítható, hogy a sörárpa vidékekre a „Hanna“, az alföldre pedig az „Illmitzi“ árpa a legmegfelelőbb.

Nevezett állomás már mult évi jelentésében döntött a Hanna árpa mellett, 24 gazdaságban végzett termelési kísérlet egybehangzó véleménye alapján. Megtudandó azonban, hogy a nem eredeti, de helyben termesztett mag nem-e fajzik el, nem-e csökken termés átlaga, bekérte azon gazdaságból az adatokat, melyek 1894-ben kaptak eredeti magot s azóta saját termésű magot vetnek. Összesen 18 gazdaságból érkezett jelentés, s ezen jelentésekben 15 esetben a Hanna javára, két esetben ellene döntöttek a gazdák.

Ezen jelentések szerint a Hanna árpa termés többete más sörárpákkal szemben mindenttt igen jelentékeny, helyenként 400—500 kg. is holdanként. Sehol sem tétetik említés arról, hogy a Hanna árpa degenerált vagy elvesztette volna kora éresét. Jó tulajdonságai tehát a harmadik év után is megmaradtak, tehát újból beigazoltatott azon ismételtlen kifejezett nézet, hogy hazai viszonyaink között a sörárpa vidékekre a Hanna árpa a legmegfelelőbb.

A Hanna árpához hasonlóan az illmitzi árpát is figyelemmel kísérte az állomás a termelés második évében is, mert az előző évek kísérletei után bebizonyult az, hogy az illmitzi árpa különösen az alföldön bir elsőrangú fontossággal, az állomás tehát főleg az alföldről igyekezett termés eredményeket beszerezni, hogy ezekből legyen megállapítható, vajjon az illmitzi árpa, megtartja-e, s milyen mértékben azon jó tulajdonságait, melyeknél fogva termelése az előző évek kísérletei alapján az alföldön nagyon ajánlatosnak mutatkozott. Ezen jó tulajdonságai: korai érés, bő termés a második évi termelés eredménye szerint is megmaradtak.

Tíz helyen történt összehasonlítás az illmitzi és a gazdaságban rendszeren termelni szokott árpa között, a 10 eset közül 9-szer az illmitzi árpa termése jelentékenyen több volt: a terméstöbblet kat. holdanként 44—648 kg. között ingadozott s négy esetben volt 300 kg-mon felül a többlet termés, a mi nagyszerű eredménynek tekinthető.

Mindezekből kifolyólag az állomás kimondja, hogy az alföldön, hol a klimatikus viszonyok a sörárpa termelésre nem megfelelők; szesz és takarmányárpafélék közül bőtermőségénél, korai éresénél és kevés igényénél fogva, első helyen áll — termelésre igen ajánlható az illmitzi árpa, s kívánatos, hogy termelésre minél szélesebb körben felkaroltassék.

Szerkesztői üzenetek.

F. L. Legközelebb február hó 18-án lesz rendkívüli közgyűlés. K. I. Szabadka. Nem szándékozom magamat biztosítani.

Felölös szerkesztő:
Dr. BALOGHY ERNŐ,
köz- és váltó-ügyvéd.
Laptulajdonos és kiadó
BITTERMANN NÁNDOR.

HIRDETÉSEK.

Egy 33 éves, munkabíró értelmes **vincellér**, ki jelenleg egy 48 holdas szőlőtelepet és nagy gyümölcsöst kezel s a kertészet minden ágában járta, kezelés változás folytán március hó 1-ére szolgálatot keres. Ajánlatok **Szobonya Bertalan** m. kir. igazgatóhoz intézendők **Szabadkán** Wesselényi u. 218. 3—1

Házeladás.

Zomborban a lóvásártéren 569. számú ház, kitűnő forgalmu vendéglővel elhalálozás folytán azonnal szabad kézből eladó.

Bővebb értesítést ad **özv. Bosnyák Sándorné.** 3—3

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, miszerint néhai **Kopeczky Mátyás-féle**, s jelenleg **Oszlanszky Anna** tulajdonát képező 121 hold és 42 □ öl területű pusztá madarász földje magánárverésen el fog adatni 23,000 frt kikiáltási árban. Az árverezni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10%-át bánatpénzül letenni.

Az árverés **Bács-Madarason 1898. évi március hó 13-án délután 2 órakor** fog megtartatni a **Kopeczky-féle** házban.

Bővebbet eladónál. 3—1

Meghívás

a bács-almási takarékpénztár részvénytársaság

1898. évi február hó 28-án délelőtt 9 órakor

Bács-Almásan az intézet saját házában tartandó

rendes évi közgyűlésére.

Elintézendő tárgyak:

1. Az igazgatóság és felügyelő bizottság évi jelentései és ezek kapcsában
2. az 1897. évi mérlegnek beterjesztése és a tiszta nyereség felosztása.
3. A felmentvény megadása iránti határozathozatal.
4. Az 1898. évi költségvetésről.
5. Az alapszabályok értelmében kilépő 6 választmányi tagnak 3 évre és a felügyelő bizottsági 3 tagnak 1 évre leendő megválasztása.
6. A jegyzőkönyv hitelesítése.

NB. Azon t. részvényesek, kik e közgyűlésen részt venni szándékoznak, sziveskedjenek részvényeiket, illetve meghatalmazványukat az intézet pénztáránál kellő időben letenni.
B.-Almás, 1898. évi február hó 6-án.

Az igazgatóság.

Vagyon.	A bács-almási takarékpénztár részvénytársaság 1897-ik évi mérlege.	Teher.	
Pénztári készlet	17293 72	Részvénytőke	60000
Váltótárca	254722 03	Takarékbetétek	167606 78
Kölcsönkötvények	20526 —	Általános tartalékalap	12123 frt 65 kr
Jelzálogos kölcsönök	28080 —	Külön tartalékalap	13576 frt 30 kr
Ertékpapírok	2900 —	Visszeszámítás	99555 —
Folyó számla	6455 32	Fel nem vett osztalék	136 —
Intézeti ház és magtár	5500 —	Házérték csökkenési alap	300 —
Földbirtok	32595 —	Önsegély osztály I csoport	5683 73
Giro számla	166 15	Önsegély osztály II.	202 —
Szerelvények	60 —	Tiszta jövedelem	9114 76
	368298 22		368298 22

Bács-Almás, 1898. évi január hó 28-án.

Rosenberg Adolf s. k., **Reichstein János** s. k., **Hirschberg Balint** s. k.,
igazgató. pénztárnok. könyveztető.

Jelen mérleg-számla megvizsgálatván, minden tételeiben helyesnek találtatott.

Bács-Almás, 1898. évi január hó 31-én.

A felügyelő bizottság:

Weichand György s. k. **Grünfelder József** id. s. k. **Weber Mihály** s. k.

425. szám.

kig. 1898.

Hirdetés.

Bezdán község elöljárósága meghirdeti, hogy a község mint erkölcsi testület tulajdonát képező összes legelőterületeket, névszerint a mintegy 400 katasztrális holdnyi nagyságú teljese tisztas taracku legelőterületet, közte a 10 kilométer hosszú végdáttestet és mellékét csak birkalegeltetésre, továbbá a község körül elterülő felső és alsó dőlelőt, dongó fok közét, a kiserdő és a sárkányos mellékét, **folyó évi február hó 20-ik napján délután 3 órakor** a község háza tanács-teremben nyilvános árverésen a folyó évi József-naptól kezdődő egy évre haszonbérbe adja.

Kelt Bezdánban, 1898. évi február hó 7-én.

Bosnyák János, **Balla Ferenc,**
jegyző. 3—2 bírő.

3365. szám.

tkvi 1897.

Árverési hirdetés.

A hódásági kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Csenedits Lázár pívnicai lakos végrehajthatónak kisk. Szubotin Bogolyub pívnicai lakos végrehajthatást szenvedő elleni 1000 frt tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajthatási ügyében a zombori kir. törvényszék (a hódásági kir. járásbíró) területén lévő, Pivnicia község határában fekvő, a pívnicai 1157. sz. tjkvben A. I. 1—8 sorsz. alatt felvett 1/4-ed teleknek végrehajthatást szenvedett megillető fele részére az árverést 1195 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az **1898. évi március hó 19-ik napján délelőtt 9 órakor** Pivnicia község házában tartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladhatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becslésének 10%-át vagyis 119 frt 50 krt készpénzben vagy az 1881. LX. t. c. 42 §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánáptörvények a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átsegélyeztetni.

Kelt Hódásághon, 1897. évi október hó 18-án.

A hódásági kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság.

Szesz eladás.

Ajánlom saját pálinkafőzdeimben 1897. évben égetett:

Szilvapálinkám 1 — frt lit. üveggel együtt.
Borseprű-pálinkám 1 — frt „ „ „ „
Cognac (negotini vörösborból) 4-20 frt „ „ „ „

Megrendelhető 1/2 és 1 literes üvegekben. Valódiságáért és tisztaságáért garanciát vállalok.

Megrendelések pontosan utánvét mellett eszközletnek.

Szlankovits Borivoj,
Ó-Satapár (Bácska).

3—1

Meghívó.

A mélykúti önszegélyző szövetkezet **1898. évi február hó 17-én délután 2 órakor** a róm. kath. iskola helyiségében

rendkívüli közgyűlést

tart, melyre tagjait tisztelettel meghívja.

Tárgya:

5 tagu felszámoló bizottság megválasztása és megbízatása.

2 tag megnevezése a közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére.

Az igazgatóság.

Gyógyszerész-gyakornokot keres

LESZKOVÁCZ MILETA ur **Ó-Verbázon** (Bácsmegeye). Jó családból való 6 gimn. osztályt végzett ifjút **ingyen ellátással** gyakornokul elfogad. Helyváltoztatás esetén 30 forintot kíván ellátási költség és tanítási díj fejében. **Gyógyszertárban már alkalmazott ifjút nem fogad el.** A német és szerb nyelv tökéletesen elsajátítható. A személyesen ajánlkozók előnyben részesülnek. 3—1

Pályázat.

Ó-Szatapár községbe (Bácsmegeye) német-magyar tannyelvű, róm. kath. jellegű, osztatlan népiskolához tanító kerestetik. Ezen állás jövedelme: a) 400 frt o. é. b) bavi előleges részletekben a községi pénztárból; c) szabad lakás kinttel; d) egyelőre három évre 50 frt évi segély és 50 frt fűtési átalány a kalocsa-főgyházmegyei alaphól. Ezen fizetésért köteles a tanító az ismételt tanítást is végezni. Az illir nyelvben is jártasak előnyben részesülnek. Az okmányokkal felszerelt folyamodványok **folyó évi február hó 25-éig** a nt. esperesi hivatalhoz **Bács-Doroszlóra** küldendők. Az állás március 1-én okvetlen elfoglalandó.

Garay József,
iskolaszéki elnök.

779. szám 1898.

Pályázati hirdetés.

Bukin községben nyugdíjazás folytán megüresedett jegyzői állásra pályázatot hirdetek s felhívom pályázni óhajtokat, hogy kérvényeiket hozzám legkésőbb **február hó 20-ig** beterjeszték.

Ezen állás javadalmazása 400 frt készpénz, 1/4 telek felvétel és legelőilletmény használatára, (mely után az adót a jegyző fizeti), szabad lakás, szérüs kert jutalék, 6 öl kemény hasábfá, 21 métermázsza buza.

Palánka, 1898. január 24-én.

HIPP DEZSÓ,
főszolgabíró.

3—3

Szives figyelembe!

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy az üzletemben felhalmozott összes

rövidáru árucikkeket,

miután azokat tovább nem tartom, a beszerzési áron eladom.

Evőeszközök, kanalak, zsebkések, ollók s más vasárúk.

Íróeszközök, fogkefe, fésű, tajtékpipa, szipka, csibuk, selmeci pipák, Ehrenhofer pipaszárak stb.

Kiváló tisztelettel

ifj. Heindlhofer Róbert.

Két jó házból való fiu tanoncul felvétetik. *—2

HIRDETMEYNY.

Van szerencsénk a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, miszerint üzletünkben legjobb minőségű idei termésű

narancs, citrom és malagaszó

kapható a következő áron:

7 darab narancs 10 kr.

7 darab citrom 10 kr.

1 kiló malagaszó 90 kr.

Tisztelettel

Engel és Goldstein,

fűszer-, csemege- és rövidáru kereskedők

*—10

ZOMBORBAN.

Egy keresztény kereskedősegéd, ki a **kézmű-árú-üzletben** már legalább 2—3 évig működött és a magyar és szerb nyelvet tökéletesen érti, azonnal felvétetik **Czverkusa Lázár** vegyeskereskedésében **Pacséron.** 2—1

204. szám.

kig. 1898.

Pályázati hirdetés.

Alulírott községi elöljáróság részéről egy, leköszönés folytán üresedésbe jött s 300 frt évi fizetéssel javadalmazott rendőri állásra ezennel pályázat hirdetetik. Felhívotnak azok, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy kérvényüket **folyó évi február hó 24-éig** bezárólag alulírt községi elöljárósághoz benyujtsák.

Bács-Vaskut, 1898. évi február hó 9-én.

Szatmáry József, **Kindl Mátyás,**
jegyző. bírő.

428. szám 1898.

Hirdetés.

Bezdán község közönsége vágóhidat épített. Ezen építést **1. évi február hó 24-ik napján délelőtt 10 órakor** a község háza tanács-teremben megtartandó nyilvános szó- és zárt írásbeli árlejtésen biztosítja. Az előírt építési költség 5263 frt 52 kr, a melynek 10 százalékát az árlejtés megkezdése előtt az árlejtőzőknek a község pénztárába biztosítékul le kell tenni.

A hatóságilag jóváhagyott épülettervet, a részletes költségvetésről és egyéb feltételeket a község jegyzői irodában lehet megtekinteni.

Kelt Bezdánban, 1898. évi február hó 7-én.

Bosnyák János, **Balla Ferenc,**
jegyző. 3—2 bírő.

1069. szám.

1898.

Hirdetés.

Lality községben megüresedett, 100 forint fizetés és szabályrendeletileg megállapított látogatási díjjal javadalmazott szülész női állásra pályázat nyitattik.

Folyamodók szabályszerűen felszerelt kérvényüket **február hó 20-áig** hozzám nyujtsák be. Hódásághon, 1898. évi január hó 31-én.

VISSY JÓZSEF,
főszolgabíró.

3—2

Egész
Felvett
Negye

A lap
illető
szerkesz
a lap

Egyes sz

Res

Nagy
rosának. A
mely aktu
denkoron
A polgársá
bizalmával,
ügyeinek ve
dásának, fe
azokra biza
jének irány
tehát, hogy
munkabíró
viselői állás

Zombo

nyugodtságg

A mai

hogy ugy

a város törv

a város ér

törekednek

haladásnak

zolja az a

örvendese

sági tagok

hogy a vála

rekvő és ko

adminisztrác

Az új

mester, Tri

széki ünlök

modora, sz

köddésben

buzgalma

közönségéne

garanciát

működésébe

megfelel. M

bizottságnal

polgársága

mesteri sze

rola város

moly munk

finom műve

Müköd

A

Zombo

általános tis

tott. A köz

ünlöknek ny

egyhangy

A váro